

Tartsd meg a sziklát!

Haza, politika, költészet és egy gyűjteményes kötet adta az apropóját a Döbrentei Kornéllal való beszélgetésünknek

Honlapja és a 2008-ban megjelent gyűjteményes kötete, a *Tartsd meg a sziklát* is, egy Fohással kezdődik, amelyben Isten oltalmába ajánlja hazáját, és a Szent Korona erejét kéri segítségül. Miért tartja ezt fontosnak?

– Mint minden magát magyarnak valló költőnek, számomra is rendkívül fontos a történelem. Mária országa vagyunk, és van a Szent Koronánk, mely minden más koronától különbözik, hiszen olyan aurával bír, amely földi és égi erőket összpontosít. Ez egyáltalán nem költői túlzás. Nem véletlen a Szent Korona meghurcoltatása sem. Akié a Korona, az lehetett Magyarország ura, de ugyanakkor minden ítéletet, minden közjogi intézkedést a Szent Korona nevében hirdettek ki. Ilyen jogi intézmény, ha csúnyán így nevezzük, a világon nincsen. A Szent Korona a magyarság egységét jelképezi minden időkben. Költőként más tulajdonságokkal is felruházom. A Fohász az én stílusomtól úgymond független, mert én másféleképpen, sokkal szürrealistábban látom a világot. Megtisztelő megbízatás volt, amikor felkértek, hogy írjam meg. A Magyar Rádió akart egy sorozatot készíteni a magyar történelemről, külön hangkazettán, és ahhoz kellett. Nem az én kútfőmből van, én csak összeszedtem a gondolatokat, amelyeknek lett egy imajellege is. Nem tartom önálló költői alkotásnak, én fogalmaztam meg, és erre büszke is vagyok, mert ha a tartalmát tekintjük, vállalható, ősi ügy. Szolgálat volt, amit remélem, hogy jól végeztem el. Amikor Dobogókőn jártam, akkor láttam több helyen is kiragasztva. Én magam valami tízezer példányt írtam alá. Áldásként, invokációként be kellett tennem ezt a kis Fohászt a kötetem elejére, hiszen minden szavával egyetértek. Most már nem ártana, ha a felsőbb hatalmak is hathatósabban avatkoznának közbe abba a morális válságba, amelyben vergődik a magyar társadalom. Ez a Fohász engem is meg akar erősíteni. Mindenkinek joga van úgy imádkozni Istenhez, ahogy tud, ahogy bír. Van egy régi magyar mondás: segíts magadon, és az Isten is megsegít. Ahhoz viszont senkinek nincsen joga, hogy elhagyja magát, mert van egy pont, ahol sem Isten, sem a Szűzanya nem fog helyettünk cselekedni. Erre is fel akartam hívni a figyelmet. Muszáj cselekedni, már régen kellett

volna, mert az eltelt húsz esztendő a magyarság totális ellehetetlenülését jelentette.

Honnan jött az ötlet, hogy gyűjteményes kötet legyen *Tartsd meg a sziklát* címmel? Hogyan lehet tartani a sziklát Magyarországon és az elszakított területeken?

– Sziszüphosz mítosza egy pogány görög mítosz, ugye, ő az, akinek büntetésből állandóan vissza kell görgetnie a sziklát a hegyre. Nekünk, magyaroknak, meg kellene tartanunk ezt a sziklát, amely rendre, évszázadok óta visszagördül és nemzedékeket tapos agyon. Felettem is eljárt az idő. Sok kötetem jelent meg, hol viharosabb, hol szélcsendesebb időkben. A Püski Kiadó, melyet nagyon nagyra becsülök, a magyarságért tett elévülhetetlen szolgálata miatt is, kért fel, hogy állítsak össze egy gyűjteményes kötetet. Az ember ilyenkor önmaga fontosságát is átérzi egy pillanatra. Nincs az a költő, aki, ha ilyen lehetősége adódik, ne akarná összegyűjteni a verseit. Diákkori verseket, és sok mindent így is kihagytam.

Például a Nyaficai cicókákat.

De mivel ilyen történelmi helyzetben élünk, a *Vitézeknek való dévaj balladákat* benne hagytam. Nem biztos, hogy helyesen tettem, persze, lehet másfajta fegyverekkel is szolgálni a hazát. Alkatilag nem vagyok véresen komoly, de vannak történelmi helyzetek, amikor nyomatékosnak kell lenni, főleg akkor, amikor a hatalmon lévők egy része látszólag szeleburdi, másik része gátlástalanul korrupt, a harmadik nem éli át, fogalma sincs milyen helyzetben van az ország, a negyedik nem tudja a gyökereit. A történelmi helyzettel szembe kell nézni. Én még hiszek ezekben a szavakban. Hiszek abban, hogy van még azért bölcsesség, jellem és taláner. Ez a kilencvenháromezer négyzetkilométerre csonkított terület megpróbál életben maradni, közben magyarellenes törvényeket hoznak Szlovákiában, keleten pedig el akarják zavarni a magyar tanfelügyelőket. Olvastam, hogy az lenne a kívánatos, ha a magyarság lélekszáma öt-hat millióra csökkenne. Én ezt költőként is olvasom, a kezem ökölbe szorul, és azt is mondhatnám, hogy csökkenjetek ti. A világ csúnya helyzetben van, és ennek a kiszolgálása nagyon vissza fog ütni. Nemrég voltam Csángóföldön, és nagyon megrendültem, mert őket

aztán mindenki elhagyta. A mi történelmi középosztályunk is, amit nem bocsátok meg Mátyás királynak sem. Persze, azért vannak jó jelek is. Pl. Déván, Böjte atyánál, ahol a frissen kimeszelt menzán Assisi Szent Ferenc jelmondata látható, az iskola falán pedig Petrás Mária Krisztus a keresztfán című diplomamunkája. Kevélyen hiába lobognak az ősi Déva várán az „ottani” tulajdonosi zászlók, hosszú távon van remény arra, hogy legalább a lelki közösséget meg tudjuk tartani. Ez minden elszakított területre vonatkozik. Az átkozott Trianon-ügyre az EU áldását adja, hiszen látjuk és halljuk, hogy mi történik Délvidéken is. Ez nagyon fáj az embernek. Viszont ott van a csik-somlyói búcsú, a Trianon után szétszakított protestáns egyházak újraegyesülése, az elcsatolt országrészeknek a Kú Lajos által szervezett ifjúsági labdarúgó-bajnoksága, tehát vannak jelek, amelyek azt jelentik, hogy ez a nép lecsökkentve bár, de tartja a sziklát. Ennekem, Döbrencei Kornélnak, nem mindegy, hogy a világban hogyan vélekednek rólunk. Nem voltunk mindig ilyen elveszett, ilyen magunkra hagyott, „egy tál lencsés” nép.

Hadd idézzek Öntől egy gondolatsort, amit nagyon aktuálisnak tartok: „Felmenőim példái – életútjuk, sorsuk – meggyőzően bizonyították számomra, hogy lázadjak föl, tiltakozzak minden igazságtalanság ellen, és ne hagyjam annyiban. Nem lehet, nem szabad folyton hátrálni a gonosz elől, nem engedhető meg, hogy harc nélkül megszállhassa a lélek stratégiai pontjait, mert akkor elvész minden.” Megszállta a gonosz a lélek stratégiai pontjait, vagy van még remény? Leszünk-e elegenden tartani a sziklát?

Lényegbevágó ez a kérdés. Természetesen egyre többen vannak a társadalom minden rétegéből, akik tartják a sziklát, hogy önmagukat, az utódaikat és ezt a hazát ne tudja agyonnyomni. Tobzódik a gonosz, de énszerintem kezd kimerülni, mert a gonosz is kimerül egyszer. El is számítja magát, felületesé válik, nem következetes, és eljut oda, mint az az ember, mondjuk Néró, de mondhatnám Rákosi elvtársat is, hogy azt hiszi magáról, ő Isten. Holott csak némi sárból gyúrt figura, némi lélekkel, amely aztán ki is száll belőle. A médiumok, amelyeket megvásároltak bizonyos körök, izolálódnak. Azt az érzést akarják sugallni, hogy egyedül vagyunk, hogy nincsenek sziklát tartó emberek! Nagy ritkán egyet-egyét beengednek, de tulajdonképpen létrehozta, működtetnek egy mesterséges értéktelenségi rendszert. Ha Budapesten valaki bekapcsolja a tévét, úgy tűnik, hogy csak az a pár darab színész van Magyarországon, vagy csak az az egyetlen genetikus. Van egy teremtett hamis értékrend. Ugyanakkor tartja a sziklát a nagyon tehetséges vidéki színész, aki vissza-

utasította a Kossuth-díjat, hogy őt ne tüntesse ki semmilyen nemzetáruló. Én is megpróbálok mindent megtenni. A Sátán előbb-utóbb megbukik. A rendszerváltás, vagy ahogy Wittner Mária mondja, a gengszterváltás óta eltelt húsz évben lerombolták a magyarságot, de Magyarországon rendkívül sok emberben megvan az életösztön. El kell mondanom, hogy az nem tetszik a saját népemben, hogy ezeket a banditákat mindig meg is választják. És utána siránkoznak. Úgy érzem, hogy az én belső erkölcsi értékrendemhez viszonyítva kell ilyen verseket írni, ilyen nyilatkozatokat tenni, mert különben nem érezném jól magam. A pokol fenekén élni nem egészen jó, a pokol napsütése nem jókedvünk tele. Egy ilyen kétségbeesett helyzetben hadd idézzem Ady Endrét, aki szerint egy kis népnek még lélegzetet is radikálisan kell vennie.

Hol húzzuk meg a határt költészet és politika között? Meg kell-e húzni, meg lehet-e húzni egyáltalán?

– A művészetek, így az irodalom is az élet teljességével foglalkoznak. Az élet teljességébe beletartozik a politika is. Vannak szerencsésebb sorsú nemzetek, és szerencsésebb életközegben élő művészek, akik nem kellett átéljék azt, amit nekünk igen. Itt most Trianonra, az 1956-os forradalomra és az 1989-el kezdődő időszakra gondolok. Nem létezik, hogy a tudatalattiban ne jönne elő a becsapottság érzése, az emberben van ugyanis egy vele született igazságérzet. Elképesztő a lét, amilyen magas tud lenni, éppolyan döglesztően mély is tud lenni. Magyarországon élni, írni, amikor a csángókkal így bánnak, amikor a kínaiak bejöhetnek, amikor a hazugság töviseivel kivert veremben élünk, kihívás. Ebben a történelmi helyzetben a költő hogy írhat pl. a szerelemről, ami ugye a legősibb téma és mindenekfelett való?

A Vértesben és Pécsen is katonai bázisokat hoznának létre. Hova mehet ki a költő egy szép természeti verset írni? Rosszul lesz a jó barátom, a mentő tizennégy órán át cipeli, de nem fogadják be sehol. A létezés olyan drasztikusan szakad ránk, hogy már ún. poétikus témák sincsenek. Amikor Fellini alkotott, akkor igenis volt joga és lehetősége arra, hogy akár a Nyolc és felet, akár a Rómát megcsinálja, hogy arra az ősi témára összpontosítson elegánsan és minden erejével, ami az ember sorsa és keletkezése. Wajdának nem adatott meg a szerencsés történelmi helyzet, meg kellett csinálnia a Hamu és gyémántot, a Csatornát. Én is gyerekversekbe menekültem egy időben, de az idill megtörik. Nem tudom, hogy meg lehet-e húzni a határt költészet és politika között, főleg ilyen rendezetlen politikai környezetben. Költőt nem lehet hosszú távon becsapni.

Napjainkban tét a Kárpát-medencei magyarság megmaradása. Milyen szerepe van ebben a költészetnek, Önnek?

– Ennek a kérdésnek a megválaszolására teljes mélységében nincs is lehetőség. Azt tudom, hogy a magyar értelmiség egy része ebből a nemzetmentő akcióból teljes mértékben kivonult. Egy európai cselekedépcsőn állnak, és pár kitüntetésért cserébe cserbenhagyták ezt az országot. Volt, aki nem hagyta cserben. Ilyen volt pl. az Aracs áldott emlékezetű szerkesztője, Vajda Gábor, aki nagyszerű esszéikben, hozzáértő műveltséggel próbált valamit megmenteni, vagy amiként teszi ezt az áttelepült Hornyik Miklós. Rengeteg festőről tudok, aki Ceaușescu ideje alatt kiment az erdőbe és felakasztotta magát. Azoknak az embereknek egy része, akik ezt a kérdést mélységében felfogták, és tudták, hogy a létről vagy nemlétről szól, nem bírta ki a történelmi nyomást. Vagy kivégezték,

vagy végzett magával, mert az élet olyan kilátástalannak tűnt, hogy nem volt értelme a szónak. Egy-két szerencsés azért megmaradt, és mindig is meg fog maradni. Ez a Sátán egyik legnagyobb baja, hogy nem tud gyökeresen kiirtani semmit. Vannak férfiak, hölgyek, művészek, vonulatok, akik igenis felveszik a harcot. Említhetném Fekete Gyulát, Csoóri Sándort, Bíró Zoltánt, Szervátiusz Tibort, és még sorolhatnám azok sorát, akiket meg is hurcoltak. Járom az országot, és látom, hogy nem vagyunk egyedül, nagyszerű férfiak és nők vannak, akik tartják egymásban a lelket, megvan hozzá az erkölcsi érzékük, a műveltségük. Én szeretném visszaszerezni a csángókat, szeretném, ha Erdély autonóm lehetne, és azt is szeretném, ha azoknak a kisebbségeknek, pl. a csángóknak, akik ide akarnak tartozni, legalább megadnák a saját nyelvükhöz való jogát.

Az interjút Szigeti Réka készítette

